

Kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong

Mariken Althuisen

Nathalie van Kordelaar

Congres

Speel je mee?

5 april 2017

A:c,g,z →
{v,i,e,h,...}

Een andere kijk op
hoogbegaafdheid

Mariken Althuisen
Esther de Boer
Nathalie van Kordelaar

PS:{P,O} →
{l,p,r,w,...}

Een andere kijk op
(onder)presteren

Esther de Boer
Nathalie van Kordelaar
Mariken Althuisen

Agenda

- Kennismaking
- Ontwikkelingsvoorsprong herkennen
- Kinderen uitdagen en begeleiden
- Doorlopend: reageren & vragen stellen!

Hoogbegaafd of ontwikkelingsvoorsprong?

Bij jonge kinderen spreken we van een ontwikkelingsvoorsprong omdat peuters en kleuters zich sprongsgewijs ontwikkelen en een voorsprong kan vergroten of verdwijnen.

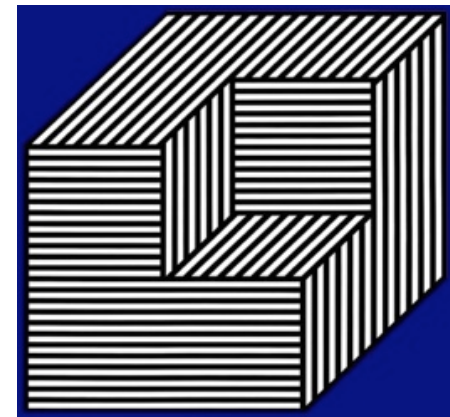
Ook is creativiteit nog moeilijk te meten.

Hoogbegaafd of ontwikkelingsvoorsprong?

Eerder in de kleuterfase
en zijn ook weer eerder kleuter-af

‘Kleuter zijn’ is een ontwikkelfase
geen leeftijdsfase

Signaleren

Waaraan kun je een kind met een ontwikkelingsvoorsprong herkennen?

...MAG IK VAN JOU
'T RODE BLOKJE?...

...! RODE BLOKJE!

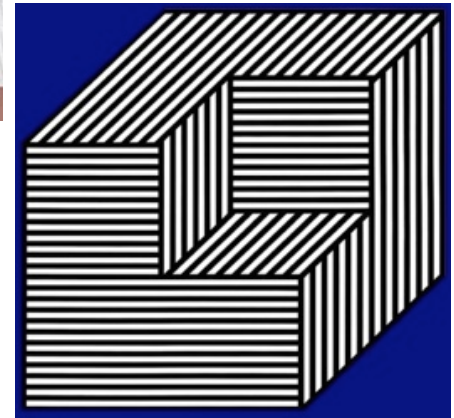
.. NIET ZO ZEUREN,
INO, ...JE KRÉÉGG
TOCH 'N BLOKJE?...

...NO MAG DAN REUZE
SLIM ZIJN, EMOTIONEEL
IS HIJ TOCH WEL HEEL
ERG ACHTER...

© 2016 Pinter Kinderen

Signalen (niet uitputtend)

Al in of vóór groep 1:

- Een grote woordenschat hebben;
- Veel rekeninzicht/kennis hebben; vóór de kleutergroepen al kunnen tellen, categoriseren en herkennen van cijfers;
- Tijdsbepalingen kennen; gisteren, morgen, overmorgen, beginnend klokkijken, dagindeling aangeven;
- (Her)kennen van de kleuren, vormen;
- De vraag achter de vraag stellen (nieuwsgierig);
- Humor;
- Sterk geheugen.

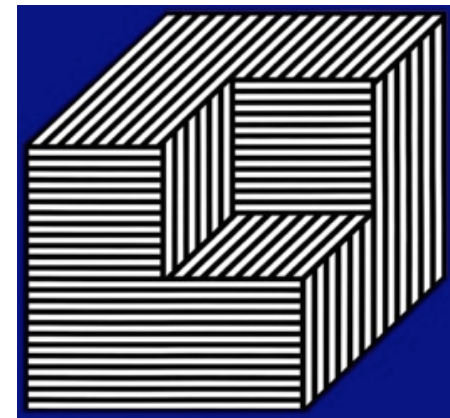
Cognitief	'Zijn'
Snel leervermogen → grote hoeveelheid kennis	Intense betrokkenheid bij wat hen interesseert
Sterk ontwikkeld probleemoplossend vermogen	Sterke behoefte aan autonomie
Grote denksprongen	Scherpzinnige manier van waarnemen
Ongebruikelijke verbanden	Hoge gevoeligheid (prikkel)
Sterke intrinsieke motivatie	Bevraagt regels en tradities, rechtvaardigheidsgevoel
Sterk geheugen	De lat (onrealistisch) hoog leggen
Brede interesse	Intensiteit van ervaren en beleven
Kan nieuwe kennis integreren en goed toepassen	Andere vriendschapsverwachtingen
	Referentiekader/zelfbeeld

Signaleren & acteren. Waarom?

Eigen denkbeelden loslaten over wat een kind op een bepaalde leeftijd zou moeten kunnen.

Kans op aanpassen of probleemgedrag.

Een kind zit dan niet meer 'goed in zijn vel'.

Je kunt dat in de groep bijvoorbeeld zien aan

- 'clownsgedrag'
- de baas spelen over anderen
- minder samen spelen
- minder betrokkenheid in de kring

Thuis merken ouders dat de kinderen bijvoorbeeld veel aandacht vragen, huilen, hoofd- of buikpijn hebben of gaan bedplassen.

Bron: Boer, E. de, Booij, N. (2011)
Excellentie in ontwikkeling, Handreiking (hoog)begaafdheid

Specifiek voor peuters / kleuters

- Informatie van kindercentrum/psz/consultatiebureau
- Kindvolgsysteem/warme overdracht.
- Intake(gesprek) door leerkracht met ouders en/of IB'er
- Intakevragenlijst (bijvoorbeeld in SIDI 3, Slim Beleid; Eleonoor van Gerven, DHH, Een doorgaande lijn voor hoogbegaafde kinderen; S. Drenth, E. van Gerven).
- Belangrijk zijn de eerste dagen/weken in het basisonderwijs, omdat een kind zich dan nog niet aanpast.

Wat kun je doen?

- Wees authentiek in je contact met het kind
- Stem af op (zorg)behoefte
- Stel open vragen, geef open opdrachten
- Creëer situaties die uitdagend en complex zijn
- Doe een beroep op de creativiteit
- Stimuleer een onderzoekende houding
- Bied contacten met ontwikkelingsgelijken

Aan de slag!

Ontwikkelingsdomeinen

- Zintuiglijke ontwikkeling; horen, kijken, voelen, ruiken, proeven.
- Cognitieve ontwikkeling; taalontwikkeling, ruimtelijk inzicht, rekenen.
- Motorische ontwikkeling; beweging, fijne motoriek, manipulatie, dans.
- Creatieve ontwikkeling
- Sociale ontwikkeling

Verrijken met denk- en redeneerspellen: Logisch redeneren

Voordelen:

- Zelfstandig werken en/of samenwerken
- Opdrachten in moeilijkheid oplopend
- Vraagt strategie en bewust worden van denkpatronen
- Vraagt doorzettingsvermogen

Nadelen:

- Lijkt op spelen, is leuker dan gewoon (school)werk
- Moeilijker na te kijken
- Drukker in de klas dan opdracht bladen

Denk- en redeneerspellen

Inzet in de klas/groep:

- Kieskast met indeling van moeilijkheidsgraad
- Opnemen in weektaak
- Speluurtje voor alle kinderen

Afspraken maken:

- 5^e kaart voor de leerkracht voordoen
- Aftekenlijsten vanwege voortgang
- Hoeveel kaarten kun je doen ?
Haal je dat ook ? (leren plannen)
- Wat als het niet lukt ?
Stap 1: andere leerling
Stap 2: doorgaan en overslaan
Stap 3: vragen aan leerkracht/
groepsleider

Werkwijze met nieuw materiaal

Complimenten op proces en materiaal toevoegen aan vaste keuzes

1. Oriënteren, ontdekken en benoemen

Eerst lekker laten spelen met nieuw materiaal

4. In gebruik nemen, delen en vieren !!

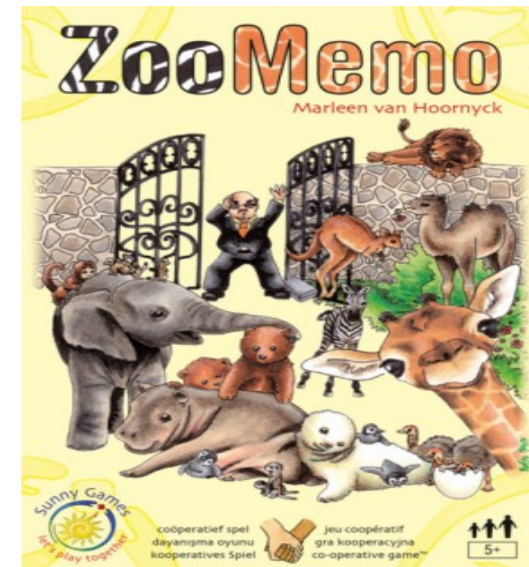
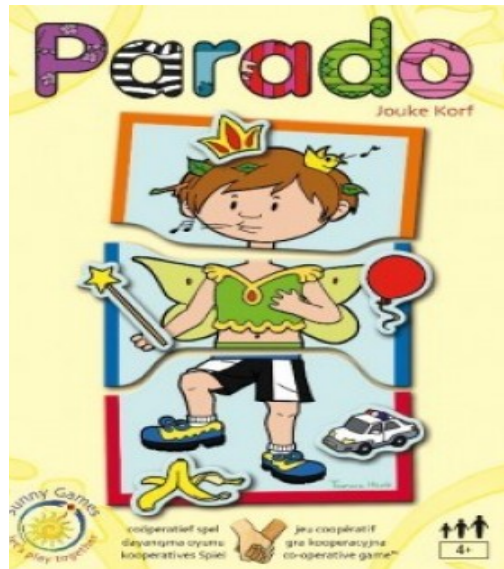
2. Oefenen en systematisch onderzoeken

Helpen conclusies trekken en afspraken maken

3. Evalueren, veranderen en vastleggen

Begeleiding bij de kenmerken van het materiaal en de strategieën

Verrijking met coöperatief spel: samenwerken en afstemmen

Verrijken met Denksleutels: creativiteit stimuleren

VRAAG sleutel:

Ik zeg het woord “huis”.

Welke vragen kun je
bedenken met het antwoord
“huis”?

Verrijken met verdiepende vragen: logisch denken, beredeneren, ontwikkeling taal

Niveau 1:

Benoemen; Beschrijven; Probleem verwoorden

Niveau 2:

Ordenen; Vergelijken; Samenhang benoemen;
Verbinden

Niveau 3:

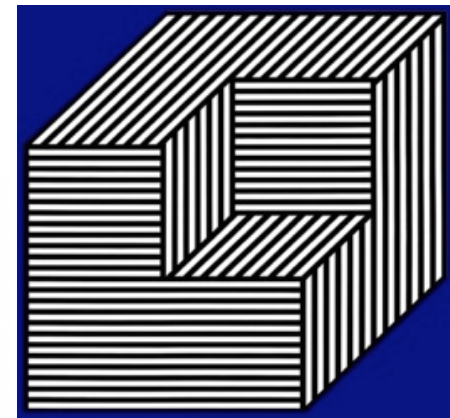
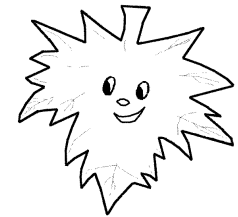
Oorzaak en gevolg; Middel en doel;
Samenhang beredeneren; Problemen
verwoorden en oplossen

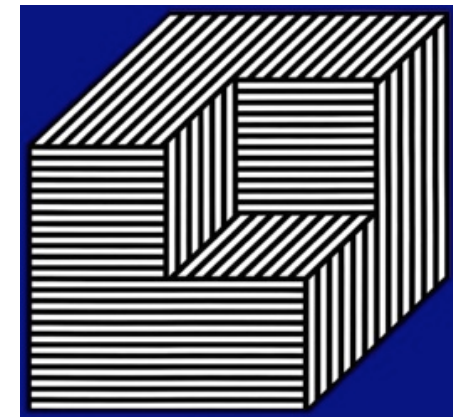
Herfst op denkniveau 1:

Benoemen; Beschrijven; Probleem verwoorden

- Noem 5 dingen uit de herfst ?
- Wat valt je in de herfst in het bos op?
- Laten alle bomen hun blaadjes vallen in de herfst ?
- Welke seizoenen zijn er ?
- Welke maanden is het herfst ?

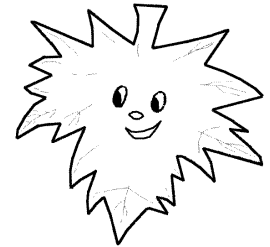

Woordweb herfst

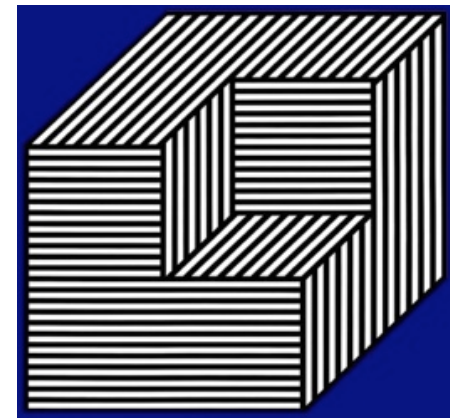

Herfst op denkniveau 2 :

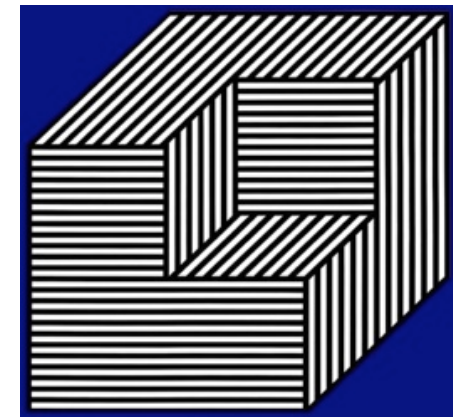
Ordenen; Vergelijken; Samenhang benoemen; Verbinden

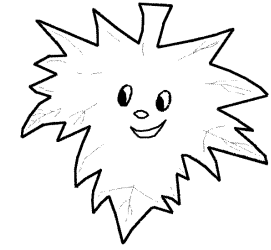
- Welke bomen laten hun blaadjes wel/niet vallen ?
- Hoeveel regen valt er op een dag? En op een andere dag?
- Wat gebeurt er als het hard regent?
- Er liggen veel takken op straat en hoe komt dat ?
- Wat vind je ervan als het regent ? En je moeder ?

Mindmap herfst

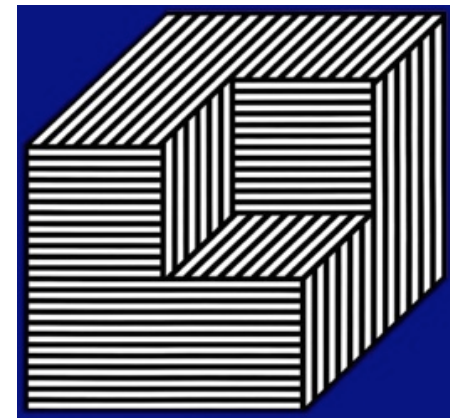
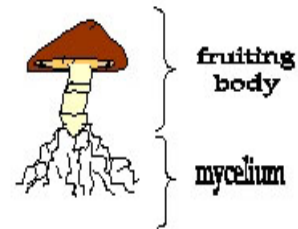

Herfst op denkniveau 3:

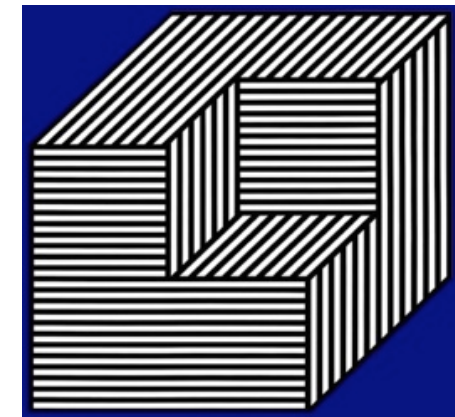
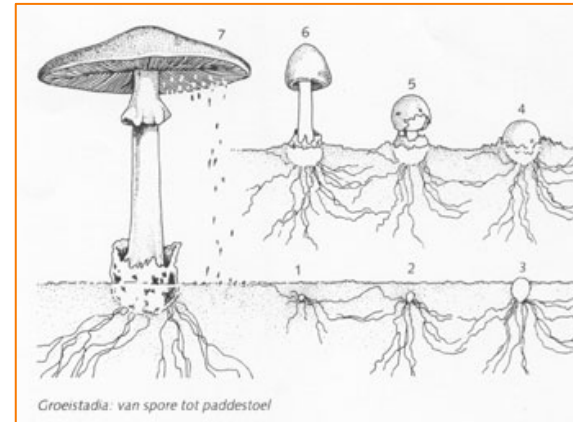

Oorzaak en gevolg; Middel en doel; Samenhang beredeneren; Problemen verwoorden en oplossen

- Waarom wordt de straat geen rivier als het hard regent?
- Waarom mogen we niet buitenspelen als het regent?
- Vallen de blaadjes vanzelf af?
- Is het overal herfst op de wereld?
- Waar zijn de paddenstoelen in de winter, lente en zomer?

Denkniveau 3 - Filosofie?

Bloom's Taxonomie

6. Creëren

Nieuwe ideeën, producten of gezichtspunten genereren
Ontwerpen, maken, plannen, produceren, uitvinden, bouwen

5. Evalueren

Motiveren of rechtvaardigen van een besluit of gebeurtenis
Controleren, hypothetiseren, bekritisieren, experimenteren, beoordelen

4. Analyseren

Informatie in stukken opdelen om de verbanden en relaties te onderzoeken
Vergelijken, organiseren, uit elkaar halen, ondervragen, vinden

3. Toepassen

Informatie in een andere context gebruiken
Bewerkstelligen, uitvoeren, gebruiken, toepassen

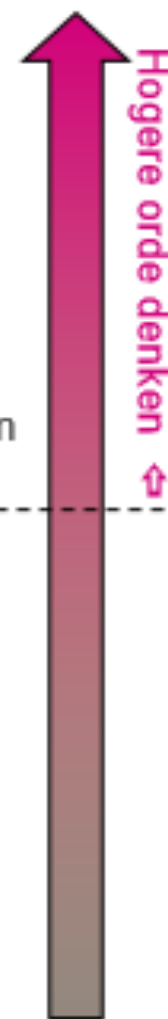
2. Begrijpen

Ideeën of concepten uitleggen
Interpreteren, samenvatten, hernoemen, classificeren, uitleggen

1. Onthouden

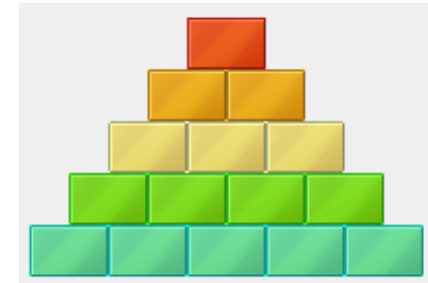
Informatie herinneren
Herkennen, beschrijven, benoemen

Verrijken van de hoeken: Bouwhoek ontwikkeling rekenvaardigheid

Niveau 1

Bij plaatje 1: Hoeveel blokken heb je van elke kleur nodig? Hoeveel in totaal?

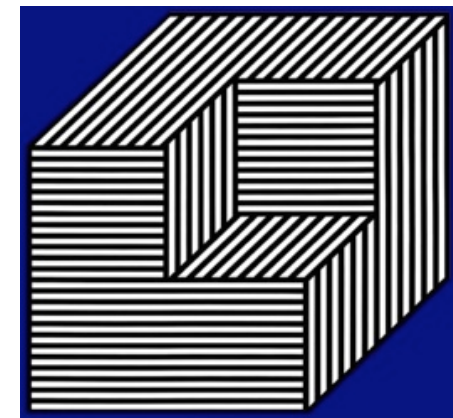
Niveau 2

Wat is het verschil met plaatje 2? Kun je die net zo maken als plaatje 1? Welke kleurvolgorde heb je dan?

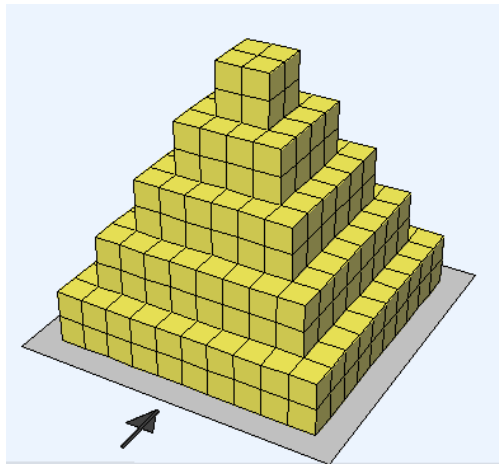

Niveau 3

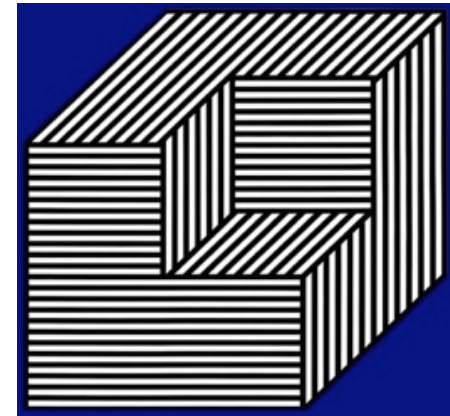
Bouw plaatje 1 na. Hoeveel blokken heb je nodig als je er nog een laag onder wilt maken? Beredeneer en probeer het uit. En de volgende ?

Bouwhoek combineren met tel- en rekenvaardigheden

Nog moeilijker ??

Bloom's Taxonomie

6. Creëren

Nieuwe ideeën, producten of gezichtspunten genereren
Ontwerpen, maken, plannen, produceren, uitvinden, bouwen

5. Evalueren

Motiveren of rechtvaardigen van een besluit of gebeurtenis
Controleren, hypothetiseren, bekritisieren, experimenteren, beoordelen

4. Analyseren

Informatie in stukken opdelen om de verbanden en relaties te onderzoeken
Vergelijken, organiseren, uit elkaar halen, ondervragen, vinden

3. Toepassen

Informatie in een andere context gebruiken
Bewerkstelligen, uitvoeren, gebruiken, toepassen

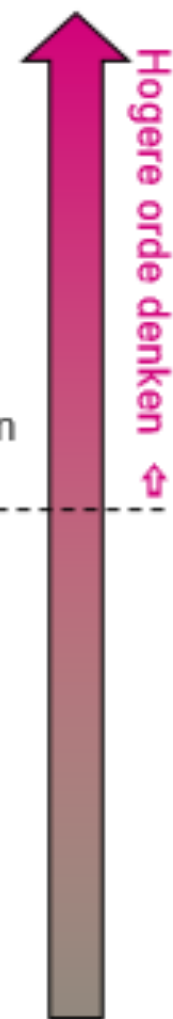
2. Begrijpen

Ideeën of concepten uitleggen
Interpreteren, samenvatten, hernoemen, classificeren, uitleggen

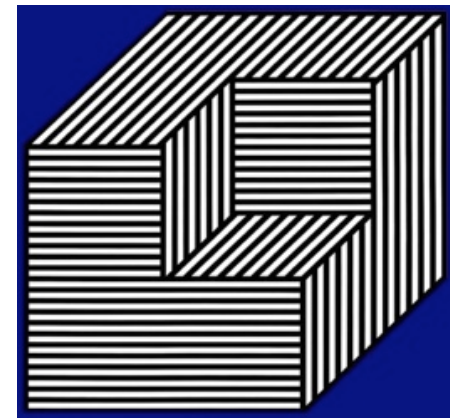
1. Onthouden

Informatie herinneren
Herkennen, beschrijven, benoemen

Om te onthouden

- Ruimte
 - om dingen uit te proberen
 - om vragen te stellen
 - om fouten te maken
- Contact
 - veiligheid
 - echt gezien worden
- Vertrouwen
 - loslaten
 - zelf laten ontdekken
 - laten onderzoeken

De Kralenvlinder

‘We moesten van de juf een beestje maken, mam. Gewoon een beestje. Maar zie je wat ik gemaakt heb?! Een échte kralenvlinder vol dromen. De juf zag het niet, maar in zijn sprieten heb ik de vlaggen van landen verstoppt. Zie jij ze?! Dan vlieg ik in mijn dromen met mijn kralenvlinder mee ... en maak ik zo de les en het leven leuk, fijn, gezellig en ook nog interessant!’ (Job, 6 jaar)

Wil je meer weten?

Mariken Althuisen
www.2wicked.nl
mariken@2wicked.nl

Esther de Boer
www.kpcgroep.nl/ruimte
e.deboer@kpcgroep.nl

Nathalie van Kordelaar
www.incontexto.nl
kordelaar@incontexto.nl

